

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Наукова бібліотека РДГУ

Шугасва Людмила Михайлівна

Біобібліографічний покажчик

Рівне – 2013

91.9:86
Ш 95
016:2

Шугасва Людмила Михайлівна : біобібліогр. покажч. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ гуманіт. ун-т, Наук. б-ка; уклад.: С. Н. Грипич, О. В. Іванчук, Л. В. Ковальчук. – Рівне : РДГУ, 2013. – 88 с. – (Академіки, доктори наук, професори РДГУ).

Відповідальний за випуск:

С. Н. Грипич – доцент,
директор наукової бібліотеки РДГУ.

Укладачі:

С. Н. Грипич – доцент,
директор наукової бібліотеки РДГУ;

О. В. Іванчук – зав. сектором
наукової бібліотеки РДГУ;

Л. В. Ковальчук – зав.
інформаційно-бібліографічним
відділом наукової бібліотеки РДГУ.

У біобібліографічному покажчику, присвяченому науковій діяльності Шугасвої Людмили Михайлівни, доктора філософських наук, професора, зібрано та систематизовано відомості про її науковий та науково-педагогічний доробок, що вийшов окремими виданнями, а також опублікований у наукових збірниках та періодиці. Укладачі намагалися найповніше відобразити наукові праці вченого. Покажчик на вичерпність не претендує. В описах документів, які не вдалося переглянути *de visu*, відсутні деякі елементи бібліографічного опису.

Біобібліографічний покажчик розрахований на широке коло науковців, докторантів, аспірантів, викладачів, педагогів, працівників бібліотек та всіх тих, хто цікавиться філософськими науками.

Рекомендовано до друку методичною радою наукової бібліотеки РДГУ.
(Протокол № 8 від 19.09.2013 р.)

© **Наукова бібліотека РДГУ, 2013 р.**
м. Рівне, вул. Остафова, 31

Шугасєва Людмила Михайлівна –
доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри філософії Рівненського
державного гуманітарного університету.

Від упорядників

Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету є центром біобібліографічних та бібліографічних досліджень наукового та творчого доробку викладачів університету. Впродовж багатьох років вона вносить свою частку в розвиток української бібліографії та біобібліографії, що є засобом збереження і засвоєння наукового та інтелектуального надбання університету, підґрунтям для вивчення процесів його історичного розвитку.

Початковим етапом у цьому напрямку стало укладання персональних бібліографічних покажчиків серії «Академіки, доктори наук, професори РДГУ». Перший випуск цієї серії був виданий у 2006 році.

Робота над кожним покажчиком із названої серії – це окреме наукове дослідження з вивчення наукового доробку та матеріалів про творчий шлях з метою максимального виявлення всіх опублікованих праць вчених та літератури про них. Хронологічні межі визначаються роком першої наукової публікації та роком випуску біобібліографічного покажчика.

Цей випуск персонального бібліографічного покажчика серії «Академіки, доктори наук, професори РДГУ» присвячено науковій та науково-педагогічній діяльності Людмили Михайлівни Шугасвої, доктора філософських наук, професора, завідувача кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету.

У покажчику представлено науковий доробок ученого за період 1992-2013 рр. Він вміщує понад 100 праць, серед яких: монографії, навчально-методичні посібники, статті та публікації у фахових періодичних виданнях та виданнях, що продовжуються, українською та російською мовами, а також публікації науковців, присвячені життєвому шляху, науково-педагогічній

діяльності та творчим досягненням Людмили Михайлівни Шугаєвої.

Структура покажчика відповідає рекомендаціям Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського «Библиографический указатель: Рекомендации по составлению и оформлению (1988)», які є актуальними та чинними і до сьогодні. Зміст покажчика викладено у розділах:

- Педагог, науковець, людина: штрихи до портрета Л. М. Шугаєвої;
- Основні дати життя та наукової діяльності Шугаєвої Людмили Михайлівни;
- Друковані праці Л. М. Шугаєвої;
- Л. М. Шугаєва – член редакційної колегії збірників наукових праць;
- Наукова школа вченого;
- Перелік дисертацій, на які Л. М. Шугаєва здійснювала офіційне опонування;
- Перелік авторефератів дисертацій, на які Л. М. Шугаєва подавала відгуки;
- Наукова та громадська діяльність Л. М. Шугаєвої;
- Л. М. Шугаєва – учасник Міжнародних, Всеукраїнських науково-практичних конференцій;
- Ілюстрації.

Допоміжний апарат біобібліографічного посібника складають: стаття від упорядників, абетковий покажчик назв праць, схема згрупування (зміст).

Бібліографічний опис та скорочення слів здійснено згідно з чинними стандартами України. Джерелами відбору документів були каталоги і картотеки наукової бібліотеки РДГУ, а також матеріали надані вченим. Переважна більшість публікацій були переглянуті *de visu*.

Біобібліографічний покажчик може бути використаний фахівцями в галузі філософських наук, у науково-методичній, науково-педагогічній та навчально-виховній діяльності.

Педагог, науковець, людина: штрихи до портрета Л. М. Шугаєвої

Сестра. Друг. Дослідник. Науковець

Сестра. Друг. Дослідник. Науковець. Усі ці якості успішно поєдналися в одній людині, про яку писати і просто і водночас складно. Саме ювілей є своєрідним підсумком, приводом не лише згадати про наукові та творчі досягнення, але й підкреслити людські якості Ювіляра. Адже, життєвий шлях Л. Шугаєвої – гостросюжетна та лірична, різнобарвна і водночас стримана в ілюстраціях, цікава, інформаційно насичена, змістовна, об'ємна книга життя, сторінки якої різні, як і часи в які їй довелося жити.

Народилася Шугаєва Л. М. 15 жовтня 1958 року в м. Демидівка, дитинство і юність провела у селищі Мізоч. До цих пір з душевним трепетом згадуємо про школу, вчителів, – окрему світлу сторінку юності і дитинства. Мізоцька школа завжди славилася міцними знаннями та педагогами – нині професором С. С. Пальчевським, поетом Ю. Ф. Хабатюком. Пригадуємо розповіді батька – фронтовика, який воював з перших днів війни і дійшов до Берліна, маму, яка щоденно «відавала серце дітям». І не лише своїм, адже працювала у школі-інтернаті. Саме від батьків ми отримали наратив, що влучно характеризується безсмертними словами М. Л. Кінга: «Великим може стати кожен... Все, що потрібно, – це серце в якому є благодать. Душа, в якій діє любов...».

Людмила Шугаєва любить життя і життя любить її, дарує їй світлі хвилини творчості, злет у науці та вдячність людей, завжди з глибокою шаною говорить про своїх Вчителів та Наставників. Науковим керівником кандидатської дисертації, Л. Шугаєвої став відомий в Україні філософ, релігієзнавець Микола Михайлович Закович – цікава і непересічна особистість. Проте, вінцем

наполегливої праці був захист докторської дисертації, науковим консультантом якої став український вчений, один з флагманів релігієзнавчої науки – Петро Лаврентійович Яроцький – людина енциклопедичних знань, сублімованої культури, природної філософської галантності.

Навіть, працюючи в Києві, Людмила Михайлівна завжди цікавилася життям нашого університету. Можливо тоді і гадки не мала, що згодом саме ця установа стане новим, якісно іншим етапом її життєпису. Спочатку вона працює професором кафедри філософії та економічних теорій РДГУ, а згодом очолює кафедру філософії. Її прихід знаменував не лише суттєве посилення наукової діяльності колективу кафедри, але й привнесення нового духу. Творче поєднання академічної традиції та наукового пошуку стали своєрідним дороговказом для викладацького складу новоствореної кафедри.

Кажуть, ми підсвідомо тягнемось до таланту. Л. Шугасва має особливий талант – здатність бачити життєві неузгодженості у світлі радісної філософії життя. Відчувши цю здатність, вона щедро дарує її людям, працює над удосконаленням своїх здібностей, примножує творчий здобуток. Ювілярка творить, і у творчості, роботі для людей почувається щасливою. Словом і ділом підтримує своїх аспірантів. У неї немає байдужості до творчої долі своїх учнів, немає сили відмовити у проханні про допомогу. Завжди поруч у щоденних клопотах – поряд із родиною, невгамовний оптиміст, яка заряджає всіх оточуючих своєю нестримною енергією, працездатністю, відданістю справі, вимогливістю, любов'ю до життя і нескореністю перед перешкодами у досягненні мети.

Р. М. Постолювський,
професор, кандидат історичних наук,
ректор РДГУ, завідувач кафедри всесвітньої історії.

Секрет невтомності, мудрості й краси

Ювілей – час, коли ми віч-на-віч гомонимо з пережитими літами, поринаємо у пережите, дякуємо тим світлим миттям, що не оминули нас. Іноді і журно стає від усвідомлення, що ми лишень у думках повертаємося до свого дитинства, юності, молодості. Але є серед нас люди, яким Богом дано не покидати тих щасливих миттєвостей життя...

Секрет невтомності, мудрості і краси Людмили Михайлівни Шугаєвої у тому, що вона і нині черпає сили у своєму дитинстві, любить край, де вперше побачила світ, живе настановами своїх батьків.

Викликає повагу Людина, яка самостійно торує свій шлях, одержує задоволення від праці, не зупиняється на досягнутому. Нашу Людмилу Михайлівну щиро поважають і люблять скрізь, куди доля привела її працювати – в Інституті педагогіки АПН України, Інституті філософії АН України. З високих столичних наукових установ відомий Науковець, вмілий Організатор, чудовий Співбесідник, вродлива Жінка повернулася на свою малу Батьківщину, стала рівнянкою і чудовою колегою для всіх нас. З нею ми отримали кафедру філософії, якої так бракувало освітньому закладу, що носить звання гуманітарного. І робота кафедри одразу стала помітною в університеті як за науковими, так і навчальними та методичними досягненнями. Керівник кафедри береться за найскладніші справи: виховує нових кандидатів наук, започатковує фаховий збірник, готує для затвердження госпдоговірну науково-дослідну тему. Бо така її вдача: все робити власноруч, подавати приклад молодим, ростити гідних науковців, дружити з добрими людьми.

Вельмишановна Людмилу Михайлівно! Ювілей, який Ви святкуєте, нехай не засмучує, а окрилює Вас, бо ж

усе найважливіше – попереду: нові досягнення і відкриття, нові пошуки і перемоги.

Нехай доля, яку Ви обрали сама, освітлює путь, обдаровує Вас здоров'ям і успіхами!

Т. І. Поніманська,
професор, кандидат педагогічних наук, проректор з
наукової роботи РГДУ, завідувач кафедри педагогіки і
психології (дошкільної та корекційної).

З любов'ю до праці, філософськи до життя

Доки людина пам'ятає і шанує свій рід, Батьківщину, вона продовжує залишатися особистістю якій благоволить життя, дається сила і мудрість пройдешніх поколінь.

«Я завжди пам'ятаю своє коріння, свої витоки, а моя наука розпочалася у Мізочі». У цьому – сутність характеру доктора філософських наук, професора, завідувача кафедри філософії Людмили Михайлівни Шугаєвої – усвідомлення її обов'язку і нерозривного зв'язку з рідною землею, з родом.

Симбіоз генетичного таланту та набутих здібностей Ювіляра щоденно проявляються в усіх площинах її роботи – керівника, педагога, організатора, науковця і наукового наставника. Праці, написані під її орудою, відзначаються широтою досліджуваного матеріалу, глибиною проникнення у тему. У центрі наукових студій – складні актуальні питання релігієзнавчої науки. Зміст праць як учнів Людмили Михайлівни, так і її власних завжди виразно поєднані новизною підходів та чіткістю результатів досліджень. Адже вона творчо думає, точно аналізує і талановито втілює.

Вражає творча невгамовність Л. М. Шугаєвої. Будучи генератором нових ідей, вона очолює цікаві наукові проекти. Тісно співпрацюючи як член редакційних колегій наукових видань «Актуальні проблеми вітчизняної і всесвітньої історії», «Панорама політологічних студій», «Слов'янський вісник» вона успішно реалізувала ідею створення кафедрального збірника наукових праць «Філософія. Педагогіка. Суспільство».

Працьовитість Людмили Михайлівни є природною, генетично закладеною. Адже мама – Любов Корніївна – вчителька, батько – Михайло Семенович – учасник Великої Вітчизняної війни, брат – Руслан Михайлович – відомий

вчений-славіст, ректор Рівненського державного гуманітарного університету. «Nulla dies sine linea» («Жодного дня без рядка») – органічно притаманна риса та частина єства Л. Шугаєвої. Її професійне життя проходить під знаком творчої активності, організаційної креативності і змістовної наповненості. Створена нею на кафедрі творча атмосфера сприяє поглибленню професійності та новим науковим дослідженням.

Щоденні зусилля Людмили Михайлівни на освітянському ниві сприяють формуванню молодих особистостей в координатах громадянина, педагога, науковця.

Вітаючи в особі Ювіляра талановитого вченого, керівника, педагога і звичайно красиву жінку, хочеться побажати міцного здоров'я, миру і злагоди, вдячних студентів, вірних і надійних друзів. Нехай і надалі Ваш життєвий шлях буде багатий на успіхи, наповнений новими планами і здобутими черговими вершинами.

В. М. Шеретюк,
доцент, кандидат історичних
наук, декан історико-соціологічного факультету РДГУ.

Людина! Професіонал!

В освіті Ви відома як професіонал, людина компетентна, вольова і доброзичлива, яка користується авторитетом і повагою. За Вашими плечима – великий педагогічний досвід і визнання.

Ваша праця – це вічний неспокій, пошук істини, муки творчості і радість перемог, підйоми й високі злети. Ваша професія – це покликання душі, спосіб життя, адже ви працюєте для майбутнього нашої Батьківщини.

Тож бажаємо Вам найдорожчого – Божого благословення, світлої та радісної днини, молодечого запалу, міцності духу і наснаги для здійснення всього задуманого на довгі-довгі роки. Нехай доля дарує Вам лише радісні випробування, невичерпна енергія заряджає ще не один потрібний людям проект, а високий професіоналізм і працездатність створять впевнену перспективу процвітання.

Щастя Вам, подальших успіхів у будь-яких починаннях, щоденних справах, сміливих планах та сподіваннях. Нехай у Ваших задумах завжди буде мудрість і підтримка однодумців, в серці – добре і сонячно від людської вдячності! Нехай Ваш життєвий і професійний шлях буде наповнений новими злетами та досягненнями, а все зроблене Вами добро вертається сторицею!

Нехай кожен день безкрайнього життя відкриває для Вас острови досягнень, звершень та здобутків. Нехай прекрасні ідеали збагатяться вірою, любов'ю, теплом людських сердець. Щоб завжди поряд з Вами була працююча, віддана, випробувана в шпормах славна команда викладачів.

Т. Д. Дем'янюк,
професор, кандидат педагогічних наук, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри теорії і методики виховання, керівник НДІ інноваційних виховних технологій РДГУ.

Слова пошани вченому й педагогу

Вести мову про ювіляра завжди непросто й відповідально. Передусім тому, що з власного досвіду переконаний: «круглі дати» в житті людини – це час для своєрідного звіту з приводу зробленого, досягнутого перед самим собою. Водночас, враховуючи наше амплуа вчених і педагогів, ювілей бачиться тим моментом, коли колеги й співробітники оцінюють не тільки наші наукові досягнення, а водночас і професійні якості як наставників молоді.

Безперечно, науковий імідж Людмили Михайлівни незаперечний. У 2007 р. вона здобула науковий ступінь доктора філософських наук (тема дисертації – «Соціально-духовні витоки і особливості трансформації православного сектантства в Україні»), є членом спеціалізованих вчених рад. Водночас, враховуючи загальнолюдські цінності, важливим бачиться й інше – «прозаїчне», скажемо так, наше життєве амплуа. Маю на увазі диспозицію кожного з нас серед тих, хто є нам найближчими, тих, хто визначає простір Альфи й Омеги наших щоденних роздумів, піклування й переживань... А відтак у різноманітті ракурсів Людмили Михайлівни як вченого й людини, бачимо передусім її материнський образ та амплуа люблячої бабусі. Пригадую ті дні, коли Людмила Михайлівна із гордістю й якоюсь особливою лірикою показувала нам перші фотографії своєї онучки.

Ті, хто спілкується з ювіляркою, не оминуть увагою й того, що вона – людина, яка з особливою лірикою й пієтетом шанує пам'ять своїх батьків. А ще обдаровує увагою й теплом своїх рідних і, зокрема, єдиного рідного брата – Руслана Михайловича.

Формуючи ці думки одночасно думаю над тим, що моє знайомство з ювіляркою не дає підстав вести мову про те, що домінуючою темою наших діалогів є спілкування про справи сімейні. Радше навпаки. Такі

розмови – поодинокі. Можливо тому вони й закарбувалися в пам'яті...

Тим часом наше спілкування стосується здебільшого справ наукових. В цьому контексті Людмила Михайлівна бачиться мені в двох образах: самобутнього вченого й успішного наукового керівника молодих дослідників. Незадовго до її ювілею науковий ступінь кандидата наук здобув ще один з її аспірантів – В. Мишков. Його успіх, спільно із тими, хто здобув наукові ступені під керівництвом професора Л. М. Шугаєвої в попередні роки – ще один крок до зміцнення позицій наукової школи ювілярки.

Нерідко спілкуємося з нею з питань, які стосуються керівництва структурними підрозділами. Очоливши в 2009 р. новоутворену кафедру філософії РДГУ, Людмила Михайлівна доклала чимало зусиль задля того, щоб надати її роботі нових імпульсів, зокрема – активізувати наукову діяльність професорсько-викладацького складу. В цьому – один із компонентів науково-педагогічного кредо професора Л. М. Шугаєвої: щире переконання в тому, що викладацька діяльність працівників вищої школи повинна поєднуватися із зростанням професійним, в основі якого – наукова робота. У цьому судженні вона непохитна. Однією з ініціатив, що сприяє реалізації цього завдання, є заснування ювіляркою нового наукового видання – збірника наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету «Філософія. Педагогіка. Суспільство», головним редактором якого вона й стала.

Сама Людмила Михайлівна повсякчас перебуває в стані активного наукового пошуку. Зрозуміло, проаналізувати весь її творчий доробок складно.

До того ж, знайомство з її працями, прослухані на тих чи інших наукових конференціях доповіді, котрі спонукали до внутрішнього захоплення глибиною сформульованих нею гіпотез, їхньої аргументації дають підстави стверджувати, що для такого узагальнення потрібні фахівці за цехом – спеціалісти в царині історії

філософії. Наші ж міркування з тих чи інших аспектів окремих наукових праць Людмили Михайлівни є радше спробою констатувати ті модулі й концепти, котрі сформульовані нею впродовж останніх років наукової діяльності. Одне з них звучить так: «компетенцією релігії завжди був дух, не лише Божий, але й людський». Можна припустити, що саме це формулювання вченої визначає один з критеріїв обрання нею об'єкту своїх наукових досліджень...

3-поміж наукових проблем, що розробляються проф. Л. М. Шугаєвою, – особливості соціалізації православного сектантства в сучасній Україні. Вчена трактує його значущість тим, що ці секти «...виявилися спроможними задовольнити важливі проблеми людей на індивідуальному рівні». Як свідчать публікації вченої з цієї проблеми, з її судженням не можна не погодитися. Вона, зокрема, стверджує, що «...протягом 90-х років XX ст. в загальній динаміці позаконфесійних зв'язків спостерігається зростання їхньої (православних сект – М. Г.) довіри до державних органів влади. Проте соціальна значущість сект православного походження зумовлюється насамперед тим, що вони виявилися спроможними на індивідуальному рівні задовольняти проблеми людей: чітко виявилися у православному сектантстві особистісно-значущі функції – світоглядна, комунікативна та компенсаторна; суспільно-важливі функції – консолідуюча та інтегруюча – поміпні значно менше. Причиною такого явища, – стверджує проф. Л. М. Шугаєва, – є впевненість кожного релігійного об'єднання у винятковості й цінності лише своєї віри».

Серед проблем, що вивчаються Людмилою Михайлівною, – діяльність Нарциза Гуменного в контексті становлення нової течії сектантства – Православної євангельської апокаліпсистичної церкви (ПЄАЦ). Досліджуючи діяльність цієї, за визначенням вченої, харизматичної постаті в контексті формування релігійної догматики й обрядовості ПЄАЦ, вона стверджує, що

останні «...і надалі є некритичним поєднанням католицького і православного культів з елементами протестантизму, наприклад, водне хрещення повнолітніх у доповнення до хрещення немовлят. Стрижнем віросповідних основ сьогоденних апокаліпсистів, – стверджує Л. М. Шугаєва, – є євангельська любов до ближнього і як наслідок цього – потужні пацифістські мотиви».

Серед проблем, які розробляються Людмилою Михайлівною останніми роками, – діяльність одного з представників православного сектантства К. Мальованого. Саме його вчення послідовники останнього називали «істинно-православною вірою»; з його ім'ям вони пов'язували надії на створення нових землі й неба. За оцінкою ювілярки, значимість мальованщини полягає в тому, що воно було сформоване на українському ґрунті і «є феноменом релігійної творчості українського народу». «Зрештою, – стверджує Л. М. Шугаєва, – мальованці виявилися найбільш стійкою течією харизматичного сектантства другої половини XIX ст. Ще в 60-70-х роках XIX ст. громади мальованців існували в багатьох селах Київщини, що засвідчують групові судові процеси над мальованцями в ті роки».

Не можна не звернути увагу на те, що одним з методів наукового пізнання, які (поруч із архівними джерелами) використовує Людмила Михайлівна, є польові дослідження. Зокрема, при вивченні Істинно-православної церкви (ІПЦ), історії ПСАЦ, представників інших віросповідань нею застосовано інтерв'ювання їхніх представників. Так, задля з'ясування проблеми монархічних настроїв членів ІПЦ, збереження внутрішньоцерковної традиції тощо нею взято інтерв'ю в 35 її прихожан; вивчаючи діяльність представника ПСАЦ Нарциза Гуменного проф. Л. М. Шугаєвою проведено бесіди з 26 її парафіянами; в 2008 р. вона здійснювала польові дослідження в середовищі мальованців.

Про масштабність наукових обріїв ювілярки свідчить розробка нею проблеми тенденцій розвитку релігій у глобалізованому світі. Такий дослідницький ракурс, за її визначенням, зумовлений тим, що «глобалізація сьогодні впливає на всі аспекти соціального і культурного життя, змінює усталені уявлення і цінності, втягує представників різноманітних культур у постійний діалог, розмиває кордони між національними економіками, державами і культурними світами, а, з іншої сторони, сприяє проведенню нових кордонів». Вбачаючи в релігії першооснову й автономну систему, Людмила Михайлівна цілком слушно трактує її однією з вагомих альтернатив, котрі пропонуються максимізації прибутку і споживацтва.

Розкриваючи тенденції розвитку релігій у сучасному світі, вона звертає увагу на виникнення в християнстві таких категорій і понять, як «богослов'я примирення», «богослов'я миру», «євангелізація миру» та ін. На цьому ґрунті формується «християнська глобалістика», яку проф. Л. М. Шугасєва трактує самостійною течією в християнській філософії.

Констатуючи втрату модерністською європейською культурою її домінуючих позицій у світі, Людмила Михайлівна звертає увагу на завдання адаптації, що постало перед богословами та релігійними мислителями в умовах глобалізації: визначення тих елементів релігії, котрі слід зберегти, та тих, які можуть змінюватися. За таких реалій, стверджує вона, «у різних релігіях з'явився інтерес до зближення, до пошуків основ духовності».

Фокусуючи увагу на найпотужнішій світовій релігії сучасності, проф. Л. М. Шугасєва зауважує: «...діалог з іншими світовими релігіями покаже, чи здатні християнські церкви адекватно реагувати на виклики глобалізації».

Окремі аспекти впливу на релігію глобалізації проаналізовані вченою і у навчальному посібнику «Релігії світу» (2011 р.). Людмила Михайлівна стверджує, що «процеси глобалізації сприяють поширенню американської

моделі релігійності, яка поступово набуває характеру універсальної норми». Саме американський «модуль», згідно цілком слушного її висновку, стає своєрідною нормою в країнах Європи, а також у більшості пострадянських держав, зокрема – тих, котрі вестернізуються і, одночасно, формують нову національну ідентичність. Причину такого статус-кво ювілярка вбачає в тому, що релігії є фундаментом, своєрідним форпостом культурної і цивілізаційної ідентичності.

Зрозуміло, наведені нами окремі міркування Людмили Михайлівни не можуть претендувати на всебічний аналіз її багатолітнього наукового доробку. Радше навпаки: вони віддзеркалюють лише окремі з тих тез і гіпотез вченої, що артикульовані й обґрунтовані нею останніми роками. Проте, як на наш погляд, навіть ці судження віддзеркалюють масштабність її мислення, вміння багатогранно аналізувати процеси, що відбуваються в лоні одного з найбільш впливових інститутів суспільно-політичного та культурного життя – церкви.

М. М. Гон,
доктор політичних наук, професор,
завідувач кафедри політичних наук РДГУ.

Науковець великого потенціалу

Людське спілкування, яке талановитий французький письменник Антуан де Сент-Екзюпері назвав найбільшою розкішшю, – це ще й можливість відкривати для себе інших людей, інший духовний світ. Ось таку можливість подарувала мені Людмила Михайлівна Шугаєва, коли я вступила до аспірантури Київського державного педагогічного інституту ім. О. М. Горького восени 1988 року. Вона вже працювала на кафедрі та користувалася повагою усіх колег і заявила про себе як про перспективного науковця. Молода, красива, життєрадісна, Людмила Михайлівна вирізнялася відповідальним ставленням до життя та твердим переконанням, що кожна людина приходить у цей світ з власною мрією. Адже мрія – це старт для руху вперед. Тут згадуються слова К. Ушинського: «Життя людське завмерло б в одній точці, якби молодь не мріяла». Мрія – наче вершина підкорюваної гори – піднімається вгору, аж раптом перед тобою – ще вища гора, яку треба здолати. Людмила Михайлівна, підкорюючи вершину за вершиною, сміливо йшла до своєї мети, здобувши спочатку ступінь кандидата філософських наук, а потім і доктора філософських наук.

А ще пам'ятається кінець 80-х – початок бурхливих 90-х минулого століття. Незважаючи на те, що наука, як і усе наше суспільство переживали кризу, аспірантський гуртожиток, що по вулиці Космічній, став центром політичного, наукового, духовного спілкування та становлення. Ми часто збиралися у кімнаті Людмили Михайлівни, обговорюючи наукові проблеми, будуючи плани на майбутнє. Нас захоплювала її мудрість, щирість, товарицькість, безкорисливість, відкритість, комунікабельність та здатність співпереживати. Це згуртовувало нас та допомагало виживати у цих складних умовах.

Через роки ми знову зустрілися, але уже в Рівному, в нашому рідному Рівненському державному гуманітарному університеті. Людмила Михайлівна очолила кафедру філософії, яка з її приходом ожила, набула істинно філософського сенсу. Строга, вимоглива, але справедлива, вона сама багато працює і є прикладом для інших. Вона допомагає колегам, членам кафедри підвищувати свій фаховий та науковий рівні. Талановита і мудра, із здатністю плекати у собі найкращі, найцінніші людські якості, Людмила Михайлівна заохочує до цього усіх, хто її оточує. Тому вона заслужено користується визнанням і повагою колег та студентів.

Вона – науковець великого потенціалу. Усім своїм життям Людмила Михайлівна Шугасєва щодня відповідає на кантівські питання: що я можу знати? що я повинен робити? на що я смію сподіватися? що таке людина?

Людмилу Михайлівно! Глибока і справжня, щира й відкрита для добра, для співчуття і благодіянь, щиро вігаю з ювілеєм! З роси і води на довгу сотню літ бажаю щастя, благ людських по вінця, здоров'я міцного; щоб Ви пройшли через усе життя така, як є, приємна і хороша. Хай щодня серце наповнюється вірою, надією, любов'ю. Хай Богородиця оберігає усі Ваші справи та починання.

Т. Н. Шамсугдинова-Лебедюк,
доцент, кандидат філософських наук.

Роздуми напередодні ювілею вчителя

Осіннє сонце налаштовує на роздуми... «Якщо вчитель має лише любов до справи, він буде хорошим вчителем. Якщо вчитель має любов до учнів, як батько, мати, він буде кращим за того вчителя, який прочитав усі книги, але не має любові ні до справи, ні до учнів. Якщо ж вчитель поєднує в собі любов і до справи, і до учнів, він – досконалий вчитель». Саме ці слова Л. М. Толстого викристалізуються у пам'яті у переддень ювілею Шугаєвої Людмили Михайлівни – мого вчителя і наукового керівника.

Шлях у науку для кожного вченого починається з наукового керівника. Саме він допомагає молодому досліднику не загубитися в інформаційному просторі та віднайти правильний шлях. Багатство внутрішнього світу, широта інтересів Людмили Михайлівни вселили в мене, початківця у науковому житті, віру в успіх. І не лише для мене. Адже для всіх своїх аспірантів ця жінка слугує взірцем працездатності, високого професіоналізму, майстерності. З яким емоційним трепетом вона ставиться до своїх учнів, радіючи їх науковим досягненням та підтримує, коли вони переживають неудачі.

Людмила Михайлівна – унікальна особистість, яка поєднує у собі відданність справі і творчий потенціал; мудра людина, яка по філософськи сприймає і радощі і прикрощі; прекрасний викладач, лекціями якої захоплюються студенти; талановитий учений, у працях якої відчутний подих часу; життєвий психолог, здатний розібратися в нелегких перипетіях долі; щаслива жінка, тому що має дружню і віддану родину, і зрештою – мама та безмежно щаслива бабуса.

Створюючи творчу атмосферу в колективі, Людмила Михайлівна віддає свій талант релігійнознавчій науці, від якої сама одухотворюється, одухотворюючи своїх учнів, а в багатьох випадках і колег.

Вітаючи Вас, Людмилу Михайлівну з ювілеєм, щиро бажаю, щоб і надалі Ваше палке серце билося у ритмі часу, а Бог відпустив Вам довгі літа в здоров'ї, щасті, достатку та родинному затишку. Нехай завжди Вас супроводжує щаслива зоря удачі, Боже благословення, а у Вашому домі панують любов, злагода, добробут. Спасибі Вам за небайдуже серце, розум та мудрість, які Ви демонструєте повсякденною працею та добрими справами.

І. І. Булига,
старший викладач
кафедри філософії РДГУ.

Її висока місія – служіння науці та людям

Що таке життя? Це ланцюжок подій – приємних, трагічних, веселих, сумних... Життя – зустріч. Зустріч з людьми – гарними, поганими, маленькими, великими, розумними і не дуже. Але кожна подія, кожна людина залишає свій слід у твоєму серці, душі, почуттях, думках. Ми не завжди помічаємо, цінуємо це. Але кожна така зустріч змінює нас, збагачує новими думками, звичками, ми обираємо нові стежки в безлічі тих, що пропонує нам життя, інколи навпаки щось відкидаємо. Нічого в житті не відбувається випадково.

2008 рік визначальний в історії кафедри філософії, в моєму житті особисто. Саме в цей рік відбулася зустріч з доктором філософських наук, професором Шугаєвою Людмилою Михайлівною. Писати про Людмилу Михайлівну можна багато, адже про таку багатогранну постать у двох словах не скажеш...

Людмила Михайлівна – харизматична особистість, пасіонарій, згусток життєвої енергії. Серед її найвизначніших рис першочергово слід назвати інтелігентність, порядність, щирість, доброзичливість, відповідальність, креативність, інноваційність думки, здатність до своєчасної рішучої дії, життєрадісність, критичний розум, почуття гумору... Перелік можна продовжувати і продовжувати.

Талант вченого, філософа, поєднані у Людмили Михайлівни з високим професіоналізмом і ерудицією. Оригінальність наукового мислення і глибоке знання сучасної науки професор демонструє на численних міжнародних і всеукраїнських конференціях. Велику пошану викликають наукові здобутки Людмили Михайлівни: монографії (з останніх «Православне сектанство в Україні: особливості трансформацій.» – Рівне, 2007 р. – 320 с.), навчальні посібники («Релігії світу» – К., «Академвидав», 2011 р. – 256 с.), чисельні статті,

редагування часопису «Філософія. Педагогіка. Суспільство» (який, до речі, зініційований Людмилою Михайлівною).

А ще професор Шугаєва володіє магнетичною властивістю притягувати молодь до конкретної дослідницької діяльності. Вона є керівником бакалаврських, магістерських робіт. Вперше, саме на кафедрі філософії, під керівництвом професора Шугаєвої Л. М., була виконана і успішно захищена кандидатська дисертація з філософії Булигою І. І., а найближчим часом відбудуться й інші захисти і не тільки кандидатських, але й докторських дисертацій (Людмила Михайлівна є консультантом двох докторантів).

Одночасно з науковою працею Людмила Михайлівна здійснює керівництво кафедрою. Як відомо, талант керівника – в умінні сформувати працездатний колектив, об'єднати різних людей спільною ідеєю. Л. М. Шугаєва всіляко сприяє розвиненню наукових обріїв викладачів кафедри, заохочує наукові пошуки, підтримує дослідницькі ініціативи.

Людмила Михайлівна має напрочуд позитивну енергетику, життєрадісну, здатну до сприйняття нового і прекрасного вдачу, ясний розум, почуття гумору, щире серце і чуйну душу, завжди випромінює віру і впевненість у власних силах, світло і оптимізм. Вона є глибока думкою і щедра душею.

Так ким для нашого колективу кафедри філософії і, власне мене, є Людмила Михайлівна Шугаєва?

Перш за все – Людина з високими моральними якостями, внутрішніми переконаннями, що будуть дотримані за будь-яких умов.

Наставник, вчитель, яка вивела і виводить на широку наукову ниву, фактично за руку, супроводжуючи кожен крок своїх пошукачів, магістрантів, аспірантів.

Науковець, вчений – відома в Україні релігіознавець, яка має величезний науковий доробок і є прикладом для наслідування.

Керівник, що може створити ділову, доброзичливу і творчу атмосферу, в якій хочеться жити і працювати, перед яким відчуваєш докори сумління за невиконання поставленого завдання.

Товариш, що може підтримати в найскладніші моменти життя – лише один телефонний дзвінок і – щира розмова з готовністю прийти на допомогу, підтримка, співчуття, що надає сили перебороти усе.

І ще Шугаєва Людмила Михайлівна – це Доля, тому що в професійному і особистому зростанні вона є прикладом невтомного, енергійного, глибокого вченого і душею щедрою людиною.

Людини в істинному розумінні цього слова!

І. Е. Гур'янова,
старший викладач
кафедри філософії РДГУ.

Основні дати життя і наукової діяльності Людмили Михайлівни Шугаєвої

- 15.10.1958 р.** Народилася в м. Демидівка Демидівського р-ну Рівненської області
- 1965–1975 рр.** Навчання у Мізоцькій середній школі Здолбунівського р-ну Рівненської області
- 1983 р.** Закінчила Сиктивкарський державний університет ім. 50-річчя СРСР за спец. «Історія» з присвоєнням кваліфікації «Історика», «Викладача історії та суспільствознавства»
- 1983–1986 рр.** Лаборант кафедри всесвітньої історії Сиктивкарського державного університету ім. 50-річчя СРСР
- 1986–1989 рр.** Старший лаборант кафедри наукового атеїзму, етики та естетики Київського державного педагогічного інституту ім. О. М. Горького
- 1989–1992 рр.** Навчання в аспірантурі Київського державного педагогічного інституту ім. О. М. Горького (кафедра наукового атеїзму, етики та естетики)
- 1992–1993 рр.** Молодший науковий співробітник лабораторії народознавства і народної педагогіки Науково-дослідного інституту педагогіки України
- 1993 р.** Захищено кандидатську дисертацію та присуджено науковий ступінь кандидата філософських наук
- 1994–1998 рр.** Старший науковий співробітник лабораторії народознавства і народної педагогіки Науково-дослідного інституту педагогіки України

- 1998–2001 рр.** Доцент кафедри права та політології Київського інституту «Слов'янський університет»
- 2001–2002 рр.** Доцент, завідувач сектору філії та навчання консультаційних центрів Київського славистичного університету
- 2002 р.** Присвоєно вчене звання доцента кафедри політології, філософії та права
- 2002–2004 рр.** Доцент кафедри політології, права та філософії Київського славистичного університету
- 2004–2007 рр.** Навчання в докторантурі Рівненського інституту слов'янознавства Київського славистичного університету
- 2007 р.** Захищено докторську дисертацію та присуджено науковий ступінь доктора філософських наук
- 2007–2008 рр.** Доцент кафедри філософії та соціальних наук Рівненського державного гуманітарного університету
- 2008–2009 рр.** Професор кафедри філософії та економічної теорії Рівненського державного гуманітарного університету
- 2009 р.** Завідувач кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету
- 2011 р.** Рішенням Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України присвоєно вчене звання професора
- 2011 р.** Визнано переможцем конкурсу «Науковець РДГУ» в номінації «Автор–2011».

Друковані праці Людмили Михайлівни Шугаєвої

Навчальні посібники, монографії, дисертаційні дослідження

2007

1. Православне сектанство в Україні: особливості трансформації : [монографія] / Л. М. Шугаєва ; НАН України, Від-ня релігієзнавства Ін-ту філософії ім. Г. С. Сковороди, Рівн. ін-т слов'янознавства Київ. славіст. ун-ту. – Рівне, 2007. – 318 с.

2. Православне сектанство в Україні: суспільно-духовні витоки, особливості трансформації : автореф. дис. ... д-ра філософ. наук : 09.00.11 / Л. М. Шугаєва ; Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України. – К., 2007. – 35 с.

3. Православне сектанство в Україні: суспільно-духовні витоки, особливості трансформації : дис. ... д-ра філософ. наук : 09.00.11 / Л. М. Шугаєва ; Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України. – К., 2007. – 409 с.

2008

4. Духовні християни-містики в Україні : історіософська ретроспектива / Л. М. Шугаєва ; НАН України, Від-ня релігієзнавства Ін-ту філософії ім. Г. С. Сковороди, РДГУ. – Рівне : Вид. О. Зень, 2008. – 71 с. – (Бібліотека «Конфесії України»).

2011

5. Релігії світу : навч. посіб. [для студентів вищ. навч. закл.] / Л. М. Шугаєва. – К. : Академвидав, 2011. – 253 с. – (Альма-матер).

***Програми, методичні рекомендації,
навчально-методичні посібники***

1996

6. Програма курсу «Історія релігій» : для учнів 9-10 кл. загальноосвіт. шкіл та профтехучилищ / Ін- т змісту і методів навчання ; авт.-уклад. Л. М. Шугаєва. – К. : [б. в.], 1996. – 24 с.

1997

7. Історія релігій : метод. рек. для вчителя загальноосвіт. школи. Ч. 1 / Ін-т змісту і методів навчання; уклад. Л. М. Шугаєва. – К. : [Б. м.] : [б. в.], 1997. – 48 с.

2008

8. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Релігієзнавство» за вимогами кредитно-модульної системи для студентів денної та заочної форми навчання / М-во освіти і науки України, РДГУ, Каф. філософії та економічної теорії ; [уклад. Л. М. Шугаєва]. – Рівне : РДГУ, 2008. – 53 с.

9. Філософія : прогн. підготовки асп. та здобувачів гуманіт. спец. для складання канд. іспиту / М-во освіти і науки України, РДГУ, Каф. філософії та економ. теорії ; [уклад. Л. М. Шугаєва]. – Рівне : РДГУ, 2008. – 31 с.

2009

10. Філософія : метод. посіб. для асп. та здобувачів наук. ступеня / РДГУ, Рівн. ін-т слов'янознавства Київ. славіст. ун-ту ; [уклад.: Л. М. Шугаєва, М. І. Бондар, В. О. Шелюк]. – Рівне, 2009. – 31 с.

2010

11. Політика і релігія : навч.-метод. посіб. / Л. М. Шугаєва. – Рівне : РДГУ, 2010. – 42 с.

12. Релігії світу : історія, віровчення, культура : навч.-метод. посіб. / Л. М. Шугаєва. – Рівне : РДГУ, 2010. – 38 с.

13. Релігієзнавство : навч.-метод. посіб. / Л. М. Шугаєва. – Рівне : РДГУ, 2010. – 36 с.

2011

14. Історія релігії в Україні : навч.-метод. посіб. / Л. М. Шугаєва. – Рівне, 2011. – 32 с.

15. Положення про підготовку і видання збірників наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету, внесених до переліку наукових фахових видань України / М. С. Янцур, Р. М. Постоловський, Л. М. Шугаєва та ін. – Рівне : РДГУ, 2011. – 11 с.

Наукові статті, рецензії, тези доповідей

1992

16. Духобори на Україні / Л. М. Шугаєва // Людина і світ. – 1992. – № 4. – С. 8–12.

17. Релігійні і духовні шукання українського селянства (на прикладі духоборів) / Л. М. Шугаєва // Наукові записки науково-практичної конференції Київського державного педагогічного інституту ім. М. Драгоманова. – К., 1992. – С. 129–131.

18. Система виховання духоборів / Л. М. Шугаєва // Виховання на ідеях миру в навчальному і позанавчальному процесі в школі і вузі. – Рівне, 1992.

1993

19. Генеза і сутність віровчення духоборів / Л. М. Шугаєва // Історичне краєзнавство у відродженні духовності. – Луцьк, 1993. – С. 118–121.

20. Теологічні і світоглядні особливості духоборів / Л. М. Шугаєва // Історія релігії в Україні. – Л., 1993. – С. 195–200.

1994

21. Вивчення святого письма : (факультатив «Основи релігієзнавства» : метод. рек.) / Л. М. Шугаєва // Рідна школа. – 1994. – № 11. – С. 56–57.

22. Духовні надбання поколінь / Л. М. Шугаєва // Рідна школа. – 1994. – № 3–4. – С. 58–59. – (Школа і релігія).

23. Конфесійна карта України (довідник для вчителя) / Л. М. Шугаєва // Відродження. – 1994. – № 4. – С. 7–12. – (Релігієзнавство в системі полікультурного виховання).

24. Основи релігієзнавства : (програма факультативного курсу, 9-10 класи) / Л. М. Шугаєва // Відродження. – 1994. – № 4. – С. 35–38. – (Методика. Пошук. Досвід).

25. Полікультурна освіта в школах національних спільнот / Л. М. Шугаєва // Відродження. – 1994. – № 2. – С. 14–19.

26. Сучасна школа і релігійні вірування / Л. М. Шугаєва // Профілактика правопорушень серед неповнолітніх. – К., 1994. – С. 71–80.

1996

27. Гуманістичні засади української культури / Л. М. Шугаєва // Історія в школі. – 1996. – № 1. – С. 17–20.

28. Шкільна освіта і релігійна культура / Л. М. Шугаєва // Проблеми педагогічної науки в умовах розбудови школи. – К., 1996. – С. 118–178.

1997

29. Українське місто польсько-литовської доби / Л. М. Шугаєва // Історія в школі. – 1997. – № 1–2. – С. 8–11.

1998

30. Архітектура України польсько-литовської доби / Л. М. Шугаєва // Історія в школі. – 1998. – № 3. – С. 10–13.

31. Мистецтво України польсько-литовської доби / Л. М. Шугаєва // Історія в школі. – 1998. – № 4. – С. 7–10.

32. Релігія Стародавнього Риму. Зародження християнства / Л. М. Шугаєва // Історія в школі. – 1998. – № 11. – С. 40–42.

1999

33. Культура України польсько-литовської доби книгодрукування і усна народна творчість / Л. М. Шугаєва // Історія в школі. – 1999. – № 8–9. – С. 2–4.

2001

34. Особливості теологічної доктрини духоборів / Л. М. Шугаєва // Вісник Київського інституту «Слов'янський університет». – 2001. – Вип. 12. – С. 113–119.

35. Соціально-релігійна утопія духоборів / Л. М. Шугаєва // Вісник Київського інституту «Слов'янський університет». – 2001. – Вип. 13. – С. 171–175.

2004

36. Духовно-моральне коріння віровчення духоборів / Л. М. Шугаєва // Вісник Київського славистичного університету. Серія «Історія». – К., 2004. – С. 191–196.

37. Православні секти духовного християнства : історично–духовні витоки і особливості трансформації / Л. М. Шугаєва // Проблеми історії України XIX–початку XX ст. – К. : Ін-т історії НАН України, 2004. – Вип. 8. – С. 243–261.

2005

38. Витоки і трансформації христівірів : особливості віровчення / Л. М. Шугаєва // Українське релігієзнавство. – 2005. – Вип. 33, № 1. – С. 57–68.

39. Історико-духовні витоки релігійних течій православного походження / Л. Шугаєва // Київська старовина. – 2005. – № 6. – С. 46–59.

40. Мальованці: православна секта духовно-містичного спрямування, соціально-духовні витоки і особливості трансформації / Л. М. Шугаєва // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова. Серія 7 «Культурологія. Релігієзнавство. Філософія». – К., 2005. – Вип. 4 (17). – С. 34–40.

41. «Новий Ізраїль» як трансформація віросповідних основ христівірів / Л. М. Шугаєва // Вісник Київського славістичного університету. Серія «Історія». – К., 2005. – Вип. 20. – С. 199–206.

42. Православні містичні секти : історичні трансформації світоглядних орієнтирів / Л. М. Шугаєва // Науковий вісник Чернівецького університету. Серія «Філософія» / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці : Рута, 2005. – Вип. 242–243. – С. 116–121.

43. Хіліастично-есхалотичне об'єднання єговістів-ільїнців / Л. М. Шугаєва // Українське релігієзнавство. – 2005. – Вип. 34, № 2. – С. 66–73.

2006

44. Витоки й особливості віровчення харизматичного релігійного об'єднання інокентіївців / Л. М. Шугаєва // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова. Серія 7 «Культурологія. Релігієзнавство. Філософія». – К., 2006. – Вип. 10 (23). – С. 33–34.

45. Витоки й особливості віровчення харизматичного релігійного об'єднання леонтіївців / Л. М. Шугаєва // Українське релігієзнавство. – 2006. – Вип. 38. – С. 136–144.

46. Іоанніти – течія хіліастично-есхатологічного спрямування православного походження / Л. М. Шугаєва // Українське релігієзнавство. – 2006. – Вип. 39. – С. 145–153.

47. Історико-духовні витоки й особливості трансформації раціональних сект духовного християнства / Л. М. Шугаєва // Київська старовина. – 2006. – № 4. – С. 83–106.

48. Леонтіївці / Л. М. Шугаєва // Релігійна панорама. – 2006. – № 8–9 (72). – С. 72–77.

49. Молокани в Україні / Л. М. Шугаєва // Релігійна панорама. – 2006. – № 7. – С. 69–77.

50. Релігійні утворення Істинно православної церкви й Істинно православних християн як форма протистояння тоталітаризму / Л. М. Шугаєва // Проблеми історії України : факти, судження, пошуки : міжвід. зб. наук. пр. – К. : Ін-т історії НАН України, 2006. – Вип. 15. – С. 423–435.

51. Стан і тенденції трансформації православних сект в незалежній Україні / Л. М. Шугаєва // Українське релігієзнавство. – 2006. – Вип. 42. – С. 88–107.

52. Трансформація і особливості релігійних об'єднань інокентійців, підгорнівців, леонтійців / Л. М. Шугаєва // Релігія і церква в історії України. – Полтава : АСМІ, 2006. – С. 535–545.

53. Трансформація течій харизматичного спрямування православного походження / Л. М. Шугаєва // Науковий вісник Чернівецького університету. Серія «Філософія» / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2006. – Вип. 291–292. – С. 239–244.

2007

54. Іоанніти / Л. М. Шугаєва // Релігійна панорама. – 2007. – № 1 (76). – С. 71–77.

55. Істинно Православні християни / Л. М. Шугаєва // Релігійна панорама. – 2007. – № 5 (80). – С. 71–77.

56. Короткий нарис суспільно-духовних витоків православного сектанства в Україні / Л. М. Шугаєва // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії : зб. наук. пр. : наук. зап. РДГУ. – Рівне : РДГУ, 2007. – Вип. 11. – С. 9–20.

57. Особливості віровчення і трансформації Православної євангельської апокаліпсичної церкви / Л. М. Шугаєва // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова. Серія 7 «Культурологія. Релігієзнавство. Філософія». – К., 2007. – Вип. 13 (26). – С. 42–46.

58. Особливості трансформації релігійного об'єднання істинно-православних християн в Україні / Л. М. Шугаєва // Українське релігієзнавство. – 2007. – Вип. 43. – С. 114–120.

59. Православна церква Божої Матері «Державна» : особливості віровчення / Л. М. Шугаєва // Мультиверсум : філософ. альм. – К., 2007. – (груд.). – С. 231–238.

60. Православне сектантство : єговісти-ільїнці, мальованці / Л. М. Шугаєва // Київська старовина. – 2007. – № 3. – С. 79–94.

61. Православне сектанство як об'єкт наукового дослідження / Л. М. Шугаєва // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова. Серія 7 «Культурологія. Релігієзнавство. Філософія». – К., 2007. – Вип. 15 (28). – С. 34–40.

2008

62. В пошуках істинного православ'я: Микола Ільїн / Л. Шугаєва // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії : зб. наук. пр. : наук. зап. РДГУ. – Рівне : РДГУ, 2008. – Вип. 14. – С. 187–192.

63. Демократичні оповідання Церкви Останнього Заповіту в контексті викликів постмодерної епохи / Л. М. Шугаєва // Суспільно-політичні виміри релігійних процесів в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 17-18 квіт. 2008 р. – Чернівці, 2008. – С. 37–42.

64. Молокани і духобори : суспільно-духовні витоки і порівняльний аналіз віровчення / Л. Шугаєва // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії : зб. наук. пр. : наук. зап. РДГУ. – Рівне : РДГУ, 2008. – Вип. 13. – С. 161–167.

65. Православні секти в Україні : постмодерний аспект / Л. М. Шугаєва // Релігійна свобода : наук. щорічник. – К., 2008. – № 13. – С. 261–269.

66. Православні трансформації : мальованці / Л. М. Шугаєва // Мультиверсум : філософ. альм. – К., 2008. – Вип. 74. – С. 220–228.

67. Православні церкви і православне сектантство : проблеми взаємин / Л. М. Шугаєва // Релігійна свобода : наук. щорічник. – К., 2008. – № 12. – С. 133–142.

68. Скопечтво в Україні: соціально-духовні витоки і трансформація / Л. Шугаєва // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії : зб. наук. пр. : наук. зап. РДГУ. – Рівне : РДГУ, 2008. – Вип. 13. – С. 3–9.

69. Харизматичне вчення Леонтія і Українська Православна церква Московського патріархату / Л. М. Шугаєва // Українське релігієзнавство. – 2008. – Вип. 47. – С. 173–178.

70. В пошуках істинного православ'я : Леонтій / Л. М. Шугаєва // Історія. Філософія. Релігієзнавство. – 2009. – № 2. – С. 70–75.

71. У пошуках істинного православ'я : Кіндрат Мальований / Л. Шугаєва // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії : зб. наук пр. : наук. зап. РДГУ. – Рівне : РДГУ, 2009. – Вип. 15. – С. 13–16.

72. У пошуках істинного православ'я : Нарциз Гуменний / Л. М. Шугаєва // Історія релігії в Україні і світі. Серія «Історичне релігієзнавство» : зб. наук. пр. – Острог : Нац. ун-т «Острозька акад.», 2009. – Вип. 1. – С. 256–262.

73. Порівняльний аналіз феномену юродства в східній і західній християнській традиціях / Л. М. Шугаєва // Україна і Ватикан в контексті культурно-цивілізаційного діалогу : історія і сучасність. – К., 2009. – № 3. – С. 349–356.

74. Православна церква і феномен леонтіївщини / Л. М. Шугаєва // Релігійна свобода : наук. щорічник. – К., 2009. – № 14. – С. 150–166.

75. Трансформаційні процеси в православному сектантстві України епохи постмодернізму / Л. М. Шугаєва // Релігія в контексті соціокультурних трансформацій України / відп. ред. Л. Филипович. – К. : Від-ня релігієзнавства Ін-ту філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України, 2009. – С. 241–284.

76. Феномен юродства у східній і західній християнській традиції : компаративний аналіз / Л. М. Шугаєва // Мультиверсум : філософ. альм. – К., 2009. – Вип. 81. – С. 213–222.

2010

77. В пошуках істинного православ'я. Інокентій Балтський / Л. М. Шугаєва // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії : зб. наук пр. : наук. зап. РДГУ. – Рівне : РДГУ, 2010. – Вип. 19. – С. 57–58.

78. Державна політика у сфері свободи совісті щодо релігійних об'єднань православного коріння : тенденції та перспективи / Л. М. Шугаєва // Релігійна свобода : наук. щорічник. – К., 2010. – № 15. – С. 329–335.

79. Істинно-православна церква / Л. М. Шугаєва // Релігійна панорама. – 2010. – № 11. – С. 56–60.

80. Методологічні витоки і першопричини релігійних репресій у СРСР (на прикладі істинно православної церкви та істинно православних християн) / Л. М. Шугаєва // Панорама політологічних студій : наук. вісн. РДГУ. – Рівне : РДГУ, 2010. – Вип. 4. – С. 13–19.

81. Особливості соціалізації православного сектантства у незалежній Україні / Л. М. Шугаєва // Релігія та соціум : міжнар. часоп. – Чернівці : Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2010. – № 1 (3). – С. 119–123.

82. Православна церква і позацерковне релігійне об'єднання «Істинно-православна церква» в контексті сучасних суспільних трансформацій : проблеми і перспективи / Л. М. Шугаєва // Релігія та соціум : міжнар.

часоп. – Чернівці: Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2010. – № 2 (4). – С. 120–126.

83. Теократичні сподівання нехристиянських релігійних утворень у контексті суспільних викликів постмодерної епохи / Л. М. Шугаєва // Історія. Філософія. Релігієзнавство. – 2010. – № 1–2. – С. 88–92.

2011

84. Аналіз розселення громад старообрядців на території Волинської губернії в другій половині XIX–початку XX століття / В. Я. Мишков, Л. М. Шугаєва // Наука, освіта, суспільство очима молодих : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. студентів та молодих науковців, 17-18 трав. 2011 р. – Рівне : РДГУ, 2011. – Ч. 2 : Природничо-математичний, суспільно-гуманітарний та економічний напрями. – С. 61–63.

85. Вплив на державно-конфесійні відносини протиборства православних ієрархів на Волині (1941–1942 рр.) / С. А. Гаврилюк, Л. М. Шугаєва // Наука, освіта, суспільство очима молодих : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. студентів та молодих науковців, 17-18 трав. 2011 р. – Рівне : РДГУ, 2011. – Ч. 2 : Природничо-математичний, суспільно-гуманітарний та економічний напрями. – С. 45–46.

86. Вселенська церква : від роз'єднання до розколу / Н. І. Кoberник, Л. М. Шугаєва // Наука, освіта, суспільство очима молодих : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. студентів та молодих науковців, 17-18 трав. 2011 р. – Рівне : РДГУ, 2011. – Ч. 2 : Природничо-математичний, суспільно-гуманітарний та економічний напрями. – С. 51–52.

87. Заклики духовності ХХІ століття / Л. М. Шугаєва // Формування духовно–моральних якостей особистості гімназиста в умовах розбудови громадянського суспільства України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Рівне : РДГУ, 2011. – С. 13–20.

88. Ідейно–світоглядна трансформація православного сектанства в Україні / Л. М. Шугаєва // Філософія. Педагогіка. Суспільство : зб. наук. пр. РДГУ. – Рівне : Вид. О. Зень, 2011. – Вип. 1. – С. 46–54.

89. Ідейно-мировозренческа́я трансформація православного сектанства в Україні / Л. М. Шугаєва // Современные проблемы изучения истории церкви : междунар. науч.–практ. конф.: тезисы докл. – М. : МГУ, 2011. – С. 294–297.

90. Позацерковні православні об'єднання : суспільно-політичний контекст / Л. М. Шугаєва // Панорама політологічних студій : наук. вісн. РДГУ. – Рівне : РДГУ, 2011. – Вип. 5–6. – С. 95–100.

91. Православна автокефальність крізь призму спадщини Івана Огієнка (митрополита Іларіона) / Л. М. Шугаєва // Ідея Помісної Православної церкви в Україні ХХ ст. : історичний, богословський та канонічний аспект : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. – Рівне, 2011. – С. 107–110.

92. Православні трансформації : Істинно православна церква / Л. М. Шугаєва // Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. Серія «Філософські науки». – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – Вип. 59. – С. 14–19.

93. Релігійні меншини історичного християнства / Л. М. Шугаєва // Історія релігій в Україні: в 10-ти т. – К. : Укр. вид. консорціум, 2011. – Т. 7 : Релігійні меншини України. – С. 169–216.

94. Римо-католицька церква у 1939-1941 рр. на Волині: під репресивним тиском тоталітаризму / Л. М. Шугаєва // Україна і Ватикан : зб. наук. пр. – Галич – Івано-Франківськ – К., 2011. – Вип. IV : Державно-церковні відносини в контексті досвіду об'єднаної Європи. – С. 162–167.

95. Соціально-релігійна утопія духоборів (спроба історіософського аналізу) / Л. Шугаєва // Слов'янський світ і Україна : зб. наук. пр. на пошану ректора Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту, проф. Руслана Постоловського. – Рівне : Вид. О. Зень, 2011. – С. 446–454.

2012

96. Основні тенденції розвитку релігій у глобалізованому світі / Л. М. Шугаєва // Філософія. Педагогіка. Суспільство : зб. наук. пр. РДГУ. – Рівне : Вид. О. Зень, 2012. – Вип. 2. – С. 85–95.

97. Релігійний православний досвід в культурі сучасної молоді / Л. М. Шугаєва // Релігія та соціум у контексті глобальних трансформацій : матеріали Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., 29-30 трав. 2012 р.. – Чернівці : Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2012. – С. 174–180.

98. Ритуал і богослів'я в українському православному містичному сектантстві XVIII–XX ст. / Л. М. Шугаєва // Християнські міжконфесійні взаємини : загальноєвропейський та український досвід : матеріали Міжнар. наук. конф. – Галич : Інф.-вид. від. Нац. заповідника «Давній Галич», 2012. – С. 34–39.

99. Формування духовного християнства як складної конфесійної спільноти православного кореня / Л. М. Шугаєва // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії : зб. наук. пр. : наук. зап. РДГУ. – Рівне : РДГУ, 2012. – Вип. 23. – С. 512–519.

2013

100. Вияви народної релігії в духовному християнстві України / Л. М. Шугаєва // Аврамічні релігії в Україні : історія, етнокультурні взаємовпливи, міжконфесійні взаємини : матеріали наук. конф. – Галич: Інф.-вид. від. Нац. заповідника «Давній Галич», 2013. – С. 67–72.

101. Релігійні спільноти православного походження в Україні в XXI столітті : соціокультурний контекст / Л. М. Шугаєва // Релігія та соціум : міжнар. часоп. – Чернівці : Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2013. – № 2 (10). – С. 53–58.

***Л. М. Шугаєва – член редакційної
колегії збірників наукових праць,
матеріалів конференцій***

1. Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії : зб. наук. пр. : наук. зап. РДГУ / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т ; [редкол. : Р. М. Постоловський, Л. О. Шелюк, Л. М. Шугаєва та ін.]. – Рівне : РДГУ, 2008, 2010–2012. – Вип. 14, 20, 22, 23.

2. Панорама політологічних студій : наук. вісн. РДГУ / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Іст.-соц. ф-т, Каф. політ. наук ; [редкол.: М. М. Гон, Б. І. Канцелярук, Л. М. Шугаєва та ін.]. – Рівне : РДГУ, 2009–2010. – Вип. 3–4.

3. Філософія. Педагогіка. Суспільство : зб. наук. пр. РДГУ / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т ; [редкол. : Л. М. Шугаєва, І. І. Булига, В. В. Вербець та ін.]. – Рівне : Вид. О. Зень, 2011–2012. – Вип. 1–2.

Наукова школа вченого

- **Кандидатські дисертації, виконані під керівництвом Л. М. Шугаєвої**

1. **Булига І. І.** Особливості трансформації християнських конфесій в умовах тоталітарних режимів на Волині періоду Другої світової війни : дис. ... канд. наук : 09.00.11 – релігієзнавство ; Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка / І. І. Булига. – Житомир, 2010.

2. **Мишков В. Я.** Еволюція та тенденції розвитку старообрядництва в Україні : дис. ... канд. наук : 09.00.11 – релігієзнавство ; Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка / В. Я. Мишков. – Житомир, 2013.

- **Докторські дисертації, які виконуються під керівництвом Л. М. Шугаєвої**

1. **Булига І. І.** Інституціональні трансформації релігійно-церковного комплексу та їх вплив на релігійну та суспільну свідомість населення Волинського регіону (30-ті рр. XX ст. – поч. XXI ст.)

2. **Ворон О. П.** Стан і тенденції розвитку міжконфесійних відносин в Західній Україні (II пол. XX – поч. XXI ст.)

- **Кандидатські дисертації, які виконуються під керівництвом Л. М. Шугаєвої**

1. Бабак Ю. П. Освітня діяльність та науково-педагогічні погляди Б. Н. Мітюрова (1910-2007 рр).

2. Гон І. М. Українське та єврейське шкільництво на західноукраїнських землях в міжвоєнний період: порівняльний аналіз».

3. Іценко О. Г. Релігійно-духовні погляди Митрополита Алексія (Громадського): філософсько-релігієзнавчий аспект.

4. Коберник Н. І. Феномен Кирила і Мефодія: між західним і східним християнством.

5. Мишкарьова С. В. Освітньо-виховна діяльність православних братств у західній Україні у міжвоєнний період (1921-1939 рр.).

6. Пальчевська О. Г. Екзистенційно-смісложиттєві орієнтації віруючих пізньопротестантських конфесій.

7. Сорочинська Т. А. Реорганізація професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів у педагогічних закладах Рівненщини (1939-1958 рр.).

Перелік дисертацій, на які Л. М. Шугаєва здійснювала офіційне опонування

1. Вергелес К.М. Національне в контексті суспільного буття православ'я (на прикладі РПЦ) : дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.11 – релігієзнавство : спеціалізована вчена рада К 14.053.02 ; Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка / К. С. Вергелес, 2013.

2. Мельничук М.С. Особливості трансформації ролі мистецтва в християнському культі : дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.11 – релігієзнавство : спеціалізована вчена рада К 14.053.02 ; Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка / М. С. Мельничук, 2011.

3. Соколовський О.Л. Антитринітаризм і соцініанство в Україні : еволюція віровчення : дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.11 – релігієзнавство : спеціалізована вчена рада К 14.053.02 ; Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка / О. Л. Соколовський, 2011.

***Перелік авторефератів дисертацій,
на які Л. М. Шугасва
подавала відгуки***

1. Бистрицька Е. В. Східна політика Ватикану в контексті відносин Святого престолу з Росією та СРСР (1878-1964 рр.) : автореф. дис. ... д-ра філософ. наук : 09.00.11 – релігієзнавство / Е. В. Бистрицька.

2. Мартич Р. В. Інтерпретація сутності живого у філософії східної патристики : автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.11 – релігієзнавство / Р. В. Мартич.

3. Покась В. П. Зміна філософської парадигми управління навчально–виховним процесом інтернатних закладів освіти України : автореф. дис. ... д-ра філософ. наук : 09.00.10 – філософія освіти / В. П. Покась.

4. Скакун Р. Л. Євангельські християни святі сіоністи: історія соціальної організації та віровчення : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 09.00.11 – релігієзнавство / Р. Л. Скакун.

Наукові видання, рецензовані Л. М. Шугасвою

1. Базик Д. В. Первісні релігійні вірування та форми їх сучасного вияву : автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.11 – релігієзнавство ; Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України / Д. В. Базик. – К., 2010.

2. Дурманенко О. О. Релігія в контексті онтологічної безпеки особистості : автореф. дис. ... канд. соціолог. наук : 09.00.11 – релігієзнавство ; Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України / О. О. Дурманенко. – К., 2010.

3. Зайцев М. О. Здійснення людини індивідуально-особистісним буттям як проблема європейської парадигми культури : автореф. дис. ... д-ра філософ. наук : 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова / М. О. Зайцев. – К., 2011.

4. Кравець С. В. Еволюційна теорія в британо-американській культурній антропології : дис. ... канд. філософ. наук. : 09.00.04 – філософська антропологія, філософія культури ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка / С. В. Кравець. – К., 2008.

5. Лещенко А. М. Релігійна віра як форма світовідчуття : автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.11 – релігієзнавство / А. М. Лещенко. – Житомир, 2010.

6. Лютко О. М. Релігійність як складова української ментальності та чинник самоідентифікації : автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.11 – релігієзнавство; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка / О. М. Лютко. – К., 2010.

7. Наукові записки. Серія «Філософія» / Нац. ун-т «Острозька акад.». – Острог : Вид-во Нац. ун-ту «Острозька акад.», – 2009. – Вип. 5. – 220 с.

8. Недзельська Ю. К. Норми життя православного мирянина та їх трансформація за умов секуляризованого суспільства : в контексті сучасних українських реалій (релігієзнавчий аналіз) : автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.11 – релігієзнавство ; Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України / Ю. К. Недзельська. – К., 2009.

9. Петрушевич М. С. Релігійні комунікації: християнський контекст : монографія / М. С. Петрушевич. – Острог : Вид-во Нац. ун-ту «Острозька акад.», 2011. – 228 с.

10. Продивус С. Р. Політизація релігії в Україні: християнський контекст : автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.11 – релігієзнавство ; Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України / С. Р. Продивус. – К., 2010.

11. Руснак О. А. Концептуальна особливість розрізнення інтерпретаційної проблеми існування та сутності Бога у релігійній філософії Етьєна Жільсона : автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.11 – релігієзнавство ; Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України / О. А. Руснак. – К., 2010.

12. **Сулько В. С. Історія України** : навч. посіб. / В. С. Сулько ; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Каф. іст. України. – Рівне : Вид. О. Зень, 2011. – 543 с.

13. **Христокін Г. В. Релігієзнавчий аналіз вчень про богопізнання в сучасній православній теології** : автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.11 – релігієзнавство ; Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України / Г. В. Христокін. – К., 2010.

14. **Черенков М. М. Європейська реформація та український євангельський протестантизм : особливості соціокультурних трансформацій, ідентичність віросповідних засад** : дис. ... д-ра філософ. наук : 09.00.11 – релігієзнавство ; Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України / М. М. Черенкова. – К., 2009.

15. **Чорноморець Ю. П. Еволюція візантійського неоплатонізму** : автореф. дис. ... д-ра філософ. наук : 09.00.11 – релігієзнавство ; Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України / Ю. П. Чорноморець. – К., 2011.

Наукова та громадська діяльність Людмили Михайлівни Шугаєвої

Шугаєва Людмила Михайлівна є членом спеціалізованих вчених рад по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук за спеціальностями 09.00.11 – «релігієзнавство» та 09.00.10 – «філософія освіти», а саме :

- спеціалізованої вченої ради К 14.053.02 Житомирського державного університету імені Івана Франка;
- спеціалізованої вченої ради К 14.053.02 Рівненського державного гуманітарного університету.

Також Людмила Михайлівна Шугаєва є керівником дискусійного клубу «Діалог», що функціонує при кафедрі філософії Рівненського державного гуманітарного університету, де щомісяця проводяться засідання науково-методологічних семінарів (теми: «Релігія і політика в сучасній Україні: проблеми взаємовідносин», «Заклики духовності ХХІ століття», «Проблема ідентифікації українців», «Актуальні проблеми естетики», «Перспективи конфесійного розвитку в Україні», «Мусульмансько-християнський діалог як потреба часу»).

**Л. М. Шугасва – учасник
Міжнародних, Всеукраїнських
наукових та науково-практичних
конференцій**

1. Міжвузівська наукова конференція «Християнство в контексті духовної культури українського народу (до 1020-річчя хрещення Русі–України)». – Рівне, 2008.

2. Міжнародна науково-практична конференція «Суспільно-політичні виміри релігійних процесів в Україні». – Чернівці, 2008.

3. Міжнародна науково-практична конференція «Релігійна свобода у демократичному суспільстві: правові, релігійні та філософські аспекти у конституційній теорії та реальності». – Рівне, 2009.

4. Міжнародна науково-практична конференція «Соціалізація особистості і суспільні трансформації: механізм взаємовпливу та вияви». – К., 2009.

5. Наукова конференція «Державно-церковна політика в Україні як фактор формування громадянського суспільства». – К., 2009.

6. III міжнародна наукова конференція «Україна і Ватикан в контексті культурно-цивілізаційного діалогу: історія і сучасність». – К., 2009.

7. IV міжнародна наукова конференція «Україна і Ватикан». – Рим, 2009.

8. XX Міжнародна конференція «Історія релігії в Україні». – Л., 2010.

9. Міжнародна наукова конференція «Свобода релігії і демократія: старі і нові виклики». – К., 2010.

10. Міжнародна науково-практична конференція «Міжетнічні та міжрелігійні відносини в контексті сучасних суспільних трансформацій». – Чернівці, 2010.

11. Всеукраїнська науково-практична конференція «Формування духовно-моральних якостей особистості гімназиста в умовах розбудови громадянського суспільства України». – Рівне, 2011.

12. Международная научно-практическая конференция «Современные проблемы изучения истории церкви». – М., 2011.

13. Міжнародна науково-практична конференція «Ідея Помісної Православної церкви в Україні XX ст.: історичний, богословський та канонічний аспект». – Рівне, 2011.

14. Науково-практична конференція за підсумками роботи над науково-методичною проблемною темою «Формування вчителя як конкурентоспроможного фахівця в умовах модернізації освітньої галузі в Україні». – Березно, 2011.

15. IV Міжнародна науково-практична конференція студентів та молодих науковців «Наука, освіта, суспільство очима молодих». – Рівне, 2011.

16. Всеукраїнська науково-практична конференція «Державно-конфесійні відносини в Україні: сучасний стан та тенденції розвитку». – К., 2012.

17. Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Релігія та соціум у контексті глобальних трансформацій». – Чернівці, 2012.

18. V Міжнародна науково-практична конференція «Україна – Ватикан: проблеми державно-церковних взаємин у контексті об'єднаної Європи». – Галич, 2012.

19. Цільовий семінар «Формування ціннісних ставлень до Батьківщини – пошук та перспектива». – Канонницька ЗОШ I-III ст. Володимирецького р-ну, Рівненської обл., 2012.

20. Міжнародна наукова конференція «Християнські міжконфесійні взаємини: загальноєвропейський та український досвід». – Галич, 2012.

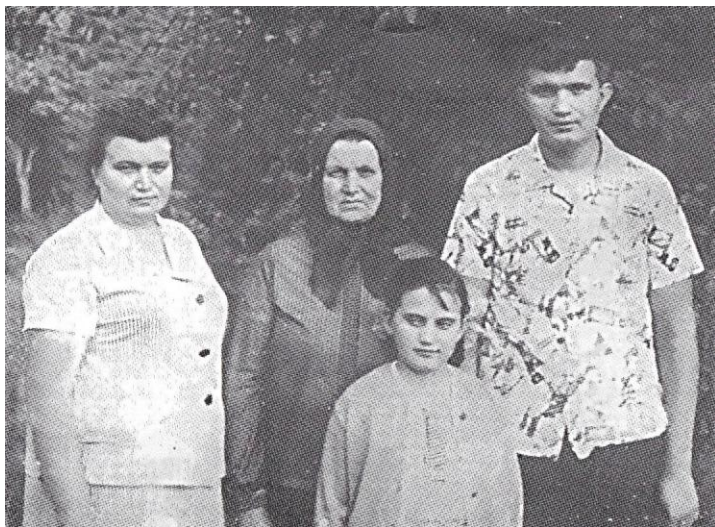
21. Наукова конференція «Аврамічні релігії в Україні: історія, етнокультурні взаємовпливи, міжконфесійні взаємини». – Галич, 2013.

Ілюстрації

Фотоматеріали

З братом Русланом, 1965 р.

З мамою, бабусею і братом Русланом, 1966 р.

*Випускниця Мізоцької
середньої школи,
1975 р.*

*Людмила Михайлівна (крайня справа) на 2 курсі
Сиктивкарського державного університету, вересень 1979 р.*

Студентка 4 курсу СДУ, 1981 р.

*Людмила Михайлівна (зліва) – викладач кафедри
всесвітньої історії СДУ з колегою, 1982 р.*

З мамою Любов'ю Корнійвною, 1982 р.

Батьки – Михайло Семенович та Любов Корнійвна, 1998 р.

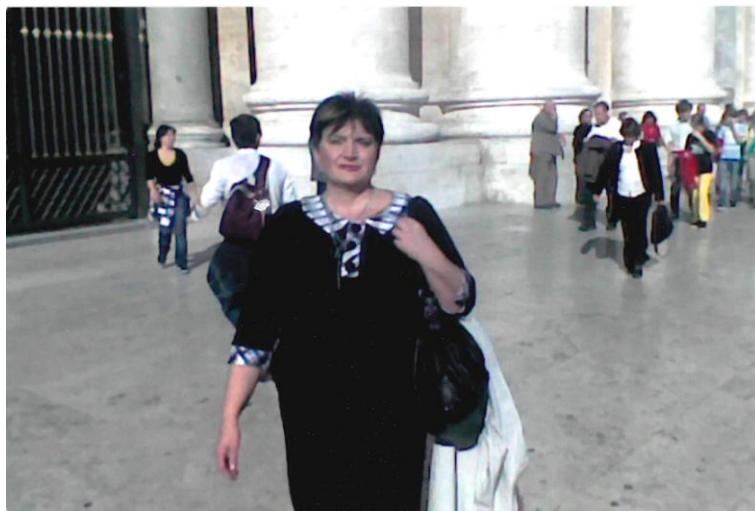
50-річчя Руслана Михайловича Постолювського, 2001 р.

*Доцент кафедри політології, права та філософії
Київського славістичного університету, 2002 р.*

*З ігуменом Іосифом, Свято-Михайлівський монастир,
м. Київ, 2002 р.*

Ватикан, 2009 р.

Людмила Михайлівна з колегами (РДГУ, лютий 2009 р.)

*Колектив кафедри філософії РДГУ, 2010 р.,
(зліва направо): 1-й ряд – В. О. Луста, Л. М. Шугаєва.
2-й ряд – Т. Н. Лебедюк-Шамсутдинова, К. С. Шевчук,
Н. Д. Ліщук, Н. І. Коберник, І. Е. Гур'янова,
Т. А. Сорочинська.*

З істориками-дипломниками, 2010 р.

У складі членів комісії на кандидатському іспиті, 2010 р.

З братом, ректором РДГУ, професором Русланом Михайловичем Постоловським, 2010 р.

Син Олександр та його сім'я, 2012 р.

Виступ на звітній конференції РДГУ, 2012 р.

*Біля виставки наукової бібліотеки РДГУ
з проф. Т. І. Поніманською, 2012 р.*

Робота з молодими науковцями, 2012 р.

З докторантами Ворон О. П. та Булигою І. І., 2013 р.

*З аспірантами (зліва направо): Іщенко О. Г., Сорочинською Т. А.,
Мишковим В. Я., 2013 р.*

З аспіранткою Мишкарьовою С. В., 2013 р.

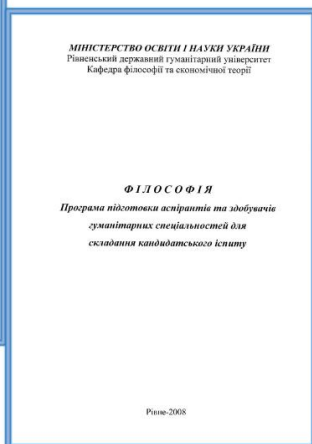
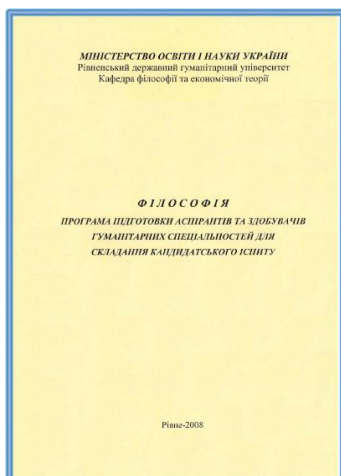
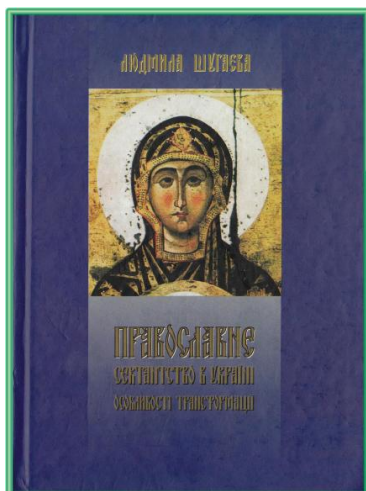

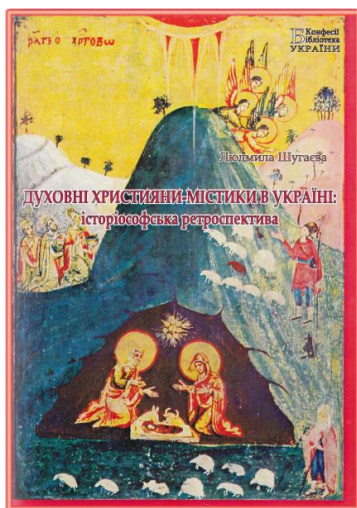
Завідувач кафедри філософії РДГУ, 2013 р.

З молодими науковцями (зліва направо): 1-й ряд – Мишковим В. Я., Іщенко О. Г., 2-й ряд – Булигою І. І., Сорочинською Т. А., Ворон О. П. та колегою Ліщук Н. Д., 2013 р.

Обкладинки та титульні сторінки книг

Національна академія наук України
 Відділення релігієзнавства
 Інституту філософії ім. Г.С.Сковороди
 Рівненський державний гуманітарний університет

Людмила Шугасва

Духовні християни-містики в Україні: історіософська ретроспектива

Рівне – 2008

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 Рівненський державний гуманітарний університет
 Кафедра філософії та економічної теорії

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
 ДИСЦИПЛІНИ
 „РЕЛІГІЄЗНАВСТВО”
 ЗА ВИМОГАМИ
 КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ
 для студентів денної та заочної форми навчання

Рівне-2008

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 Рівненський державний гуманітарний університет
 Кафедра філософії та економічної теорії

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
 ДИСЦИПЛІНИ
 „РЕЛІГІЄЗНАВСТВО”
 ЗА ВИМОГАМИ
 КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ
 для студентів денної та заочної форми навчання

Рівне-2008

Рівненський державний гуманітарний
Університет
Рівненський інститут слов'янознавства
Київського слов'янського університету

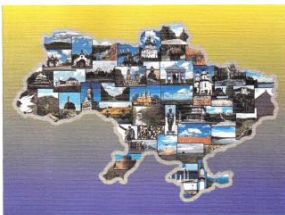
Філософія
Методичний посібник для аспірантів
та здобувачів наукового ступеня

Рівне – 2009

Рівненський державний гуманітарний
Університет
Рівненський інститут слов'янознавства
Київського слов'янського університету

Філософія
Методичний посібник для аспірантів
та здобувачів наукового ступеня

Рівне – 2009

РЕЛІГІЯ В КОНТЕКСТІ
СОЦІОКУЛЬТУРНИХ
ТРАНСФОРМАЦІЙ
УКРАЇНИ

Київ-2009

Бюлетень
Української Асоціації релігієзнавців
і Відділення релігієзнавства
Інституту філософії
імені Г.С.Сковороди НАН України

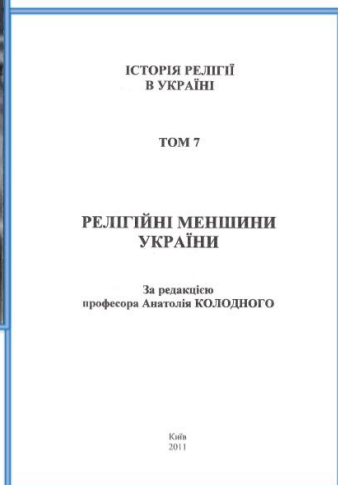
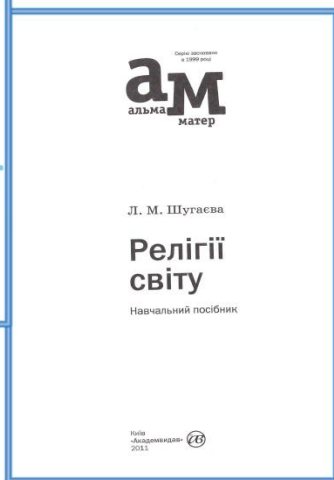
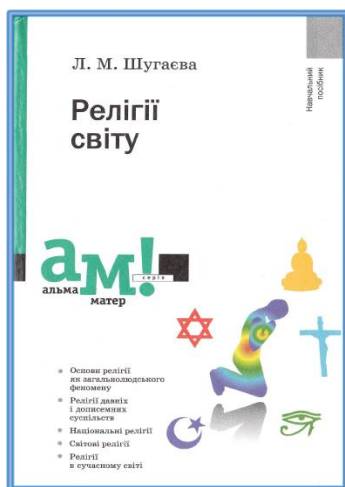
Українське
релігієзнавство

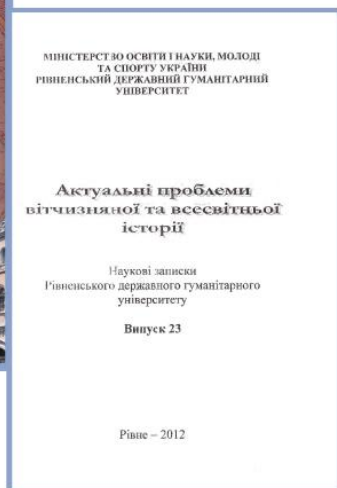
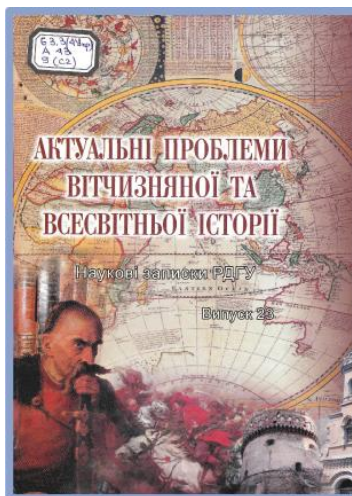
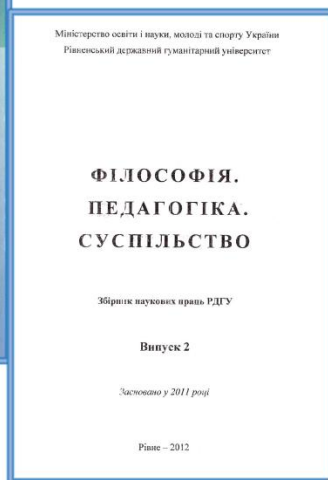
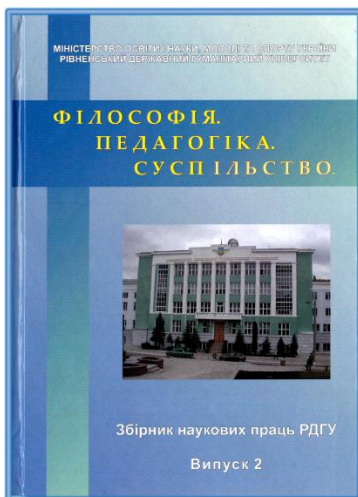
ВІСНИК НАУКОВОЇ СЛУЖБИ НАН № 50

РЕЛІГІЯ В КОНТЕКСТІ
СОЦІОКУЛЬТУРНИХ
ТРАНСФОРМАЦІЙ
УКРАЇНИ

колективна монографія

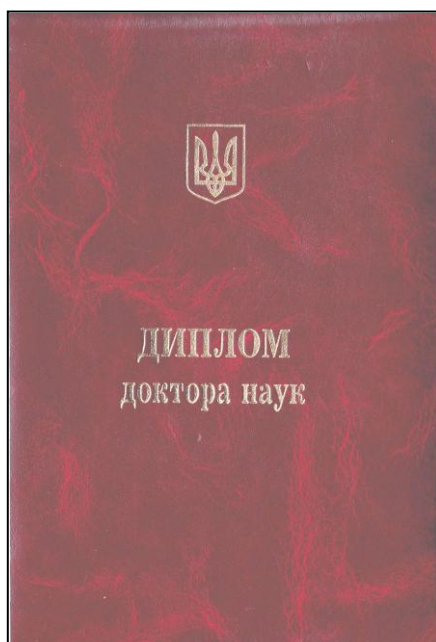
Київ – 2009

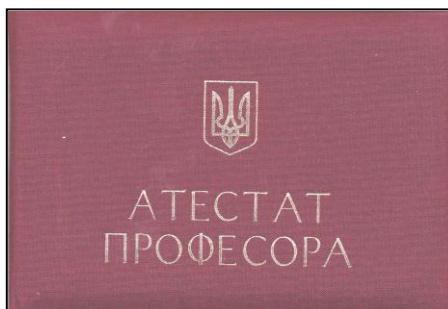
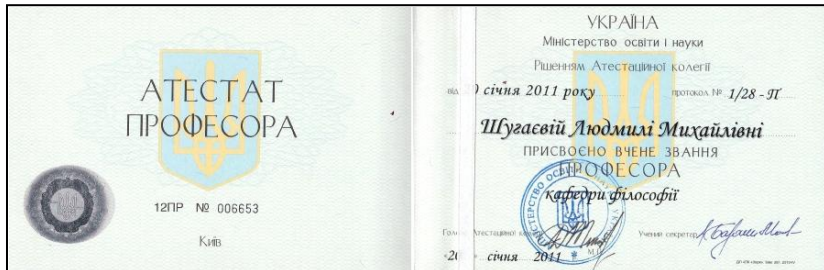

Дипломи, нагороди, грамоти

*Нагорода за 1-е місце в конкурсі РДГУ
«Науковець року – 2011» в номінації «Автор».*

Абетковий покажчик назв друкованих праць Л. М. Шугаєвої

Аналіз розселення громад старообрядців на території Волинської губернії в другій половині XIX–початку XX століття	84
Архітектура України польсько-литовської доби	30
В пошуках істинного православ'я: Леонтій	70
В пошуках істинного православ'я. Інокентій Балтський	77
В пошуках істинного православ'я: Микола Ільїн	62
Вивчення святого письма	21
Витоки і трансформації христовірів: особливості віровчення	38
Витоки й особливості віровчення харизматичного релігійного об'єднання інокентіївців	44
Витоки й особливості віровчення харизматичного релігійного об'єднання леонтіївців	45
Вияви народної релігії в духовному християнстві України	100
Вплив на державно-конфесійні відносини протиборства православних ієрархів на Волині (1941–1942 рр.)	85
Вселенська церква: від роз'єднання до розколу	86
Генеza і сутність віровчення духоборів	19
Гуманістичні засади української культури	27
Демократичні оповідання Церкви Останнього Заповіту в контексті викликів постмодерної епохи	63

Державна політика у сфері свободи совісті щодо релігійних об'єднань православного коріння: тенденції та перспективи	78
Духобори на Україні	16
Духовні надбання поколінь	22
Духовні християни-містики в Україні: історіософська ретроспектива	4
Духовно-моральне коріння віровчення духоборів	36
Заклики духовності ХХІ століття	87
Идейно-мировоззренческая трансформація православного сектанства в Україні	89
Идейно-світоглядна трансформація православного сектанства в Україні	88
Іоанніти	54
Іоанніти – течія хіліастично-есхатологічного спрямування православного походження	46
Істинно Православні християни	55
Істинно-православна церква	79
Історико-духовні витоки й особливості трансформації раціональних сект духовного християнства	47
Історико-духовні витоки релігійних течій православного походження	39
Історія релігії в Україні	14
Історія релігій	7
Конфесійна карта України (довідник для вчителя)	23
Короткий нарис суспільно-духовних витоків православного сектанства в Україні	56
Культура України польсько-литовської доби книгодрукування і усна народна творчість	33
Леонтіївці	48
Мальованці: православна секта духовно– містичного спрямування, соціально-духовні витоки і особливості трансформації	40

Методологічні витоки і першопричини релігійних репресій у СРСР (на прикладі істинно православної церкви та істинно православних християн)	80
Мистецтво України польсько-литовської доби	31
Молокани в Україні	49
Молокани і духобори: суспільно-духовні витоки і порівняльний аналіз віровчення	64
Навчально-методичний комплекс дисципліни «Релігієзнавство» за вимогами кредитно- модульної системи для студентів денної та заочної форми навчання	8
«Новий Ізраїль» як трансформація віросповідних основ христовір'я	41
Основи релігієзнавства	24
Основні тенденції розвитку релігій у глобалізованому світі	96
Особливості віровчення і трансформації Православної євангельської апокаліпсичної церкви	57
Особливості соціалізації православного сектантства у незалежній Україні	81
Особливості теологічної доктрини духоборів	34
Особливості трансформації релігійного об'єднання істинно-православних християн в Україні	58
Позацерковні православні об'єднання: суспільно-політичний контекст	90
Полікультурна освіта в школах національних спільнот	25
Політика і релігія	11
Положення про підготовку і видання збірників наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету, внесених до переліку наукових фахових видань України	15

Порівняльний аналіз феномену юродства в східній і західній християнській традиціях	73
Православна автокефальність крізь призму спадщини Івана Огієнка (митрополита Іларіона)	91
Православна церква Божої Матері «Державна»: особливості в ірочення	59
Православна церква і позацерковне релігійне об'єднання «Істинно-православна церква» в контексті сучасних суспільних трансформацій: проблеми і перспективи	82
Православна церква і феномен леонтіївщини	74
Православне сектанство в Україні: особливості трансформації	1
Православне сектанство як об'єкт наукового дослідження	61
Православне сектанство в Україні: суспільно- духовні витоки, особливості трансформації	2
Православне сектанство в Україні: суспільно- духовні витоки, особливості трансформації	3
Православне сектанство: єговісти-ільїнці, мальованці	60
Православні містичні секти	42
Православні секти в Україні: постмодерний аспект	65
Православні секти духовного християнства: історично-духовні витоки і особливості трансформації	37
Православні трансформації: Істинно православна церква	92
Православні трансформації: мальованці	66
Православні церкви і православне сектанство: проблеми взаємин	67
Програма курсу «Історія релігій»	6
Релігієзнавство	13
Релігії світу	5

Релігії світу: історія, віровчення, культура	12
Релігійний православний досвід в культурі сучасної молоді	97
Релігійні і духовні шукання українського селянства (на прикладі духоборів)	17
Релігійні меншини історичного християнства	93
Релігійні спільноти православного походження в Україні в ХХІ столітті: соціокультурний контекст	101
Релігійні утворення Істинно православної церкви й Істинно православних християн як форма протистояння тоталітаризму	50
Релігія Стародавнього Риму. Зародження християнства	32
Римо-католицька церква у 1939-1941 рр. на Волині: під репресивним тиском тоталітаризму	94
Ритуал і богослів'я в українському православному містичному сектантстві ХVІІІ–ХХ ст.	98
Система виховання духоборів	18
Скопечтво в Україні: соціально-духовні витоки і трансформація	68
Соціально-релігійна утопія духоборів	35
Соціально-релігійна утопія духоборів (спроба історіософського аналізу)	95
Стан і тенденції трансформації православних сект в незалежній Україні	51
Сучасна школа і релігійні вірування	26
Теократичні сподівання нехристиянських релігійних утворень у контексті суспільних викликів постмодерної епохи	83
Теологічні і світоглядні особливості духоборів	20
Трансформаційні процеси в православному сектантстві України епохи постмодернізму	75

Трансформація і особливості релігійних об'єднань інокентіївців, підгорнівців, леонтіївців	52
Трансформація течій харизматичного спрямування православного походження	53
У пошуках істинного православ'я: Кіндрат Мальований	71
У пошуках істинного православ'я: Нарциз Гуменний	72
Українське місто польсько-литовської доби	29
Феномен юродства у східній і західній християнській традиції	76
Філософія	9, 10
Формування духовного християнства як складної конфесійної спільноти православного кореня	99
Харизматичне вчення Леонтія і Українська Православна церква Московського патріархату	69
Хіліастично-есхалотичне об'єднання єговістів-ільїнців	43
Шкільна освіта і релігійна культура	28

Зміст

Від упорядників.....	4
Педагог, науковець, людина: штрихи до портрета Л. М. Шугаєвої.....	6
Сестра. Друг. Дослідник. Науковець.....	6
Секрет невтомності, мудрості й краси.....	8
З любов'ю до праці, філософськи до життя.....	10
Людина! Професіонал!.....	12
Слова пошани вченому й педагогу.....	13
Науковець великого потенціалу.....	19
Роздуми напередодні ювілею вчителя.....	21
Її висока місія – служіння науці та людям.....	23
Основні дати життя та наукової діяльності Шугаєвої Людмили Михайлівни.....	26
Друковані праці Л. М. Шугаєвої.....	28
Навчальні посібники, монографії, дисертаційні дослідження.....	28
Програми, методичні рекомендації, навчально-методичні посібники.....	29
Наукові статті, рецензії, тези доповідей.....	31
Л. М. Шугаєва – член редакційної колегії збірників наукових праць.....	45
Наукова школа вченого.....	46
Кандидатські дисертації, виконані під керівництвом Л. М. Шугаєвої.....	46
Докторські дисертації, які виконуються під керівництвом Л. М. Шугаєвої.....	46
Кандидатські дисертації, які виконуються під керівництвом Л. М. Шугаєвої.....	47
Перелік дисертацій, на які Л. М. Шугаєва здійснювала офіційне опонування.....	48
Перелік авторефератів дисертацій, на які Л. М. Шугаєва подавала відгуки.....	49
Наукові видання, рецензовані Л. М. Шугаєвою.....	50
Наукова та громадська діяльність Л. М. Шугаєвої.....	53

Л. М. Шугаєва – учасник Міжнародних, Всеукраїнських, науково-практичних конференцій.....	54
Ілюстрації.....	57
Фотоматеріали.....	58
Обкладинки та титульні сторінки книг.....	71
Дипломи, грамоти, нагороди.....	76
Абетковий покажчик назв друкованих праць Л. М. Шугаєвої.....	80

Біобібліографічний покажчик

Шугаєва Людмила Михайлівна

- Відповідальний за випуск:* **С. Н. Грипич** – доцент,
директор наукової бібліотеки РДГУ.
- Укладачі:* **С. Н. Грипич** – доцент,
директор наукової бібліотеки РДГУ;
О. В. Іванчук – зав. сектором наукової
бібліотеки РДГУ;
Л. В. Ковальчук – зав. інформаційно-
бібліографічним відділом наукової
бібліотеки РДГУ.
- Адміністративна група:* **С. М. Поліщук** – заступник директора
наукової бібліотеки РДГУ.
- Технічний редактор:* **Л. С. Кушкіна** – провідний бібліотекар
наукової бібліотеки РДГУ.
- Комп'ютерний набір та
художнє оформлення:* **О. О. Себестьянович** – головний
бібліотекар наукової бібліотеки РДГУ.

Формат 60*84 1/16
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Тираж 100 прим.
Наукова бібліотека РДГУ